

Türkiye’de Enflasyon Muhasebesine Dönüş Süreci ve Uygulamaları

Bilgehan Çakmak Sel¹

Özet

Türkiye’de enflasyon muhasebesi uygulamaları inişli çıkışlı bir geçmişe sahiptir. 2004 yılında son kez kullanılan enflasyon muhasebesi, 2021 yılına kadar tekrar gündeme getirilmemiştir. Ancak 2021 yılından itibaren artan enflasyon ile bu durumun mali tablolar üzerindeki olumsuz yansımaları sonucu birçok ekonomist, akademisyen ve uzmanı harekete geçirerek enflasyon muhasebesinin yeniden ele alınması gerektiği gündeme getirilmiştir. 2023 yılının sonunda, enflasyon muhasebesinin yeniden uygulanmaya başlanacağı ve buna ilişkin yasal düzenlemelerin yapılacağı kamuoyuna açıklanmıştır. Enflasyonist dönemlerde, işletmeler piyasa değeri ile karşılaştırıldığında varlıklarının değerinin daha düşük kabul edilmesi ve kârlılık seviyesinin gerçekte olduğundan daha yüksek gösterilmesi gibi sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu durum, fiktif karlara neden olmakta, işletmelerin ödemekle yükümlü oldukları vergi yükünü de artırmaktadır. Enflasyon muhasebesi uygulamalarının tekrar hayata geçirilmesiyle ortaya çıkan bu fiktif karların çeşitli enflasyon düzeltme yöntemleri ile normal hale getirilmesi, mali tabloların daha şeffaf ve gerçekçi bir şekilde sunulması sağlanmaktadır. Bu çalışmanın amacı, uzun bir aradan sonra yeniden uygulamaya konulan enflasyon muhasebesinin nasıl uygulanacağını ve işletmeler üzerindeki etkilerini ortaya koymaktır. Bu çalışmada, enflasyon ve enflasyon muhasebesine ilişkin bilgilere yer verilmiş; enflasyon muhasebesine yönelik tebliğ doğrultusunda düzeltmelerde kullanılan katsayıların hesaplama yöntemleri, düzeltmelerin hangi mali tablolara ve hesap kalemlerine nasıl yansıtıldığı ile bu işlemlere ait muhasebe kayıtları örnek bir uygulama üzerinden açıklanmıştır.

1 Öğr. Gör. Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Hafik Kamer Örnek MYO., bcakmaksel@cumhuriyet.edu.tr, ORCID:0000-0002-0854-0517

GİRİŞ

Şişkinlik, genişleme anlamına gelen ve latince bir kelime olan enflasyon, fiyatlar genel düzeyinde artışı ifade etmektedir (Karapınar ve Eflatun, 2022: 3). Enflasyon ülkeleri, işletmeleri ve bireyleri finansal açıdan olumsuz yönde etkileyen bir kavramdır. Enflasyonist dönemlerde temel amaçları kâr elde etmek olan işletmeler, finansal yapılarını koruma, ileriye dönük stratejik kararlar alma, maliyetleri hesaplama, satış fiyatlarını tahmin etme, vergi yükümlülüklerini yerine getirme gibi konularda zorluklarla karşılaşmaktadır. Yüksek enflasyon dönemlerinde, işletmelerin bilançolarında yer alan varlıkların değeri gerçek değerlerini yansıtmaktan uzaklaşmaktadır. Bunun temel sebebi enflasyonun aşındırıcı etkisidir.

Enflasyonist dönemlerde zamanla artan fiyatlar, bilançoda tarihi maliyetleri ile yer alan tutarları güncel piyasa koşullarını karşılayamaz hale getirmektedir. Yani satış miktarları aynı kalmakta ancak satış tutarlarını büyütmektedir. Bunun sonucunda da yüksek satış ve kar rakamları olumlu bir durum gibi görünse de aslında oluşan kar fiktif kar olmakta ve toplumun her kesimi için olumsuz bir durum oluşturmaktadır.

Enflasyonun zarar verici etkilerini minimize etmenin yolu muhasebe uygulamalarıdır. Mali tabloların farklı zaman dilimlerinde karşılaştırılabilir olması ve şirketlerin gerçek mali durumunun ve performansının daha net bir şekilde ortaya konması için enflasyon muhasebesine ihtiyaç duyulmaktadır. 2003 ve 2004 yıllarında yürürlüğe giren yasal düzenlemeler ile ülkemizde enflasyon muhasebesi uygulaması başlamış ve bu kapsamda finansal tablolar enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuştur. Ancak 2005 yılında gerekli yasal şartlar sağlanmadığından enflasyon muhasebesi uygulamasına ara verilmiştir.

Bu çalışmada Türkiye’de artan enflasyon oranları nedeniyle yeniden gündeme gelen ve 555 sayılı VUK Genel Tebliği ile yeniden uygulamaya konulan enflasyon muhasebesi kavramsal açıdan ele alınmıştır. Çalışmada konu ile ilgili literatüre yer verildikten sonra enflasyonun tanımı ve türleri, enflasyonun muhasebeye ve finansal tablolara etkileri, enflasyon muhasebesi ve kullanılan düzeltme teknikleri gibi konulara değinildikten sonra, son olarak da enflasyon muhasebesine ilişkin tebliğe göre enflasyon düzeltmelerinde kullanılan katsayıların nasıl hesaplandığı, düzeltmelerin hangi mali tablolara, hangi tür hesap kalemlerine nasıl yansıtıldığı ve bunlara ilişkin muhasebe kayıtlarının nasıl yapılacağı örnek bir uygulama ile açıklanmıştır.

1. LİTERATÜR TARAMASI

Aydoğan (2004) çalışmasında Türkiye’nin 1980 yılında %107,2 gibi oldukça yüksek bir enflasyon oranıyla karşı karşıya kaldığını ve bu durumun

ülkemiz ekonomisi için tek bir örnek teşkil etmediğini belirtmiştir. 1994 yılında yaşanan %149,6'lık enflasyon, Türkiye'nin tekrar çok yüksek bir enflasyon seviyesine ulaştığını, bu gibi yüksek enflasyon oranlarının, ülkemizin peş peşe yaşadığı siyasi ve finansal krizlerin bir sonucu olduğunu ve bu etkilerin günümüze kadar sürdüğünü belirtmiştir.

Karasioglu ve Erdemir (2005) yaptıkları çalışmada Türkiye'de yüksek enflasyon dönemlerinde şirketlerin mali tablolarını düzenlemek için kullanılan 5024 sayılı kanun ve ilgili muhasebe standartları (UMS-29, TMS-2) kapsamında uygulayıcıların yapması gereken enflasyon düzeltme işlemlerini örneklerle açıklamayı hedeflemektedir.

Özkan (2005) bu çalışma ile, yüksek enflasyon dönemlerinde işletmelerin mali tablolarını etkileyen fiyat hareketlerini ve bu etkileri azaltmak için kullanılan enflasyon muhasebesi yöntemlerini incelemiştir. Ayrıca, çalışmada Türkiye'deki yasal düzenlemelerin bu konudaki rolü de araştırılmıştır.

Açık (2006) yaptığı çalışmada, fiyatların sürekli değiştiği bir ekonomide şirketlerin karar verme süreçlerinde önemli bir role sahip olan muhasebenin, bu dalgalanmaların finansal tablolar üzerindeki etkilerini nasıl azaltabileceğini incelemiştir. Enflasyon muhasebesinin uygulanabilirliğini ve Türkiye'deki yasal düzenlemeleri detaylı olarak analiz etmiştir.

Özdemir ve Arslan (2007) yaptıkları çalışmada, enflasyonun muhasebe üzerindeki etkilerini incelemek için dört farklı yöntemden bahsetmişlerdir: Geleneksel muhasebe, genel fiyat düzeyi (GFD) muhasebesi, cari fiyat düzeyi (CFD) muhasebesi ve GFD ile CFD muhasebesinin birleşimi olan karma muhasebedir. Çalışmada bu yöntemlerin hem benzerliklerini hem de farklılıklarını detaylı bir şekilde analiz edilerek, enflasyonun muhasebe uygulamalarına nasıl yansdığına dair önemli bilgiler sunulmuştur.

Aktaş (2009) yaptığı çalışmada ile yüksek enflasyon dönemi olan 2003-2004 yıllarında Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından borsaya kote edilen ve 5024 sayılı kanun kapsamında enflasyon düzeltmesi yapma zorunluluğu bulunan KOBİ'lerin finansal tabloları üzerinde enflasyon muhasebesinin etkilerini analiz etmektedir. Analiz sonuçlarına göre enflasyon muhasebesi düzeltme uygulamalarının işletmelerin aktif toplamını %35 oranında artırdığı, sektör bazında bakıldığında ise inşaat sektörünün ilk sıralarda yer aldığı, dönen varlıklar içerisinde en çok etkilenen kalemin stoklar olduğu, duran varlıkların tüm sektörlerde %75 oranında arttığı sonuçlardan bazılarıdır.

Demir (2018), yaptığı çalışmada 5024 sayılı kanun ile getirilen enflasyon muhasebesi uygulamalarının 2003 yılında bir kez uygulanarak çeşitli sorunlar

nedeniyle devam edememesinden kaynaklı, uygulanmasında karşılaşılan sorunlar, özellikle enflasyon endeksine dayalı sınırlamalar ve diğer uygulama zorluklarını hem kuramsal hem de pratik açıdan incelemiştir.

Arda (2023) yaptığı çalışmada enflasyon muhasebesi modellerini ve enflasyonun finansal tablolar üzerindeki etkilerini ortadan kaldırmak için kullanılan yöntemleri açıklayarak konuyu teorik açıdan ele almıştır.

Gökten vd. (2023), çalışmalarında Türkiye’deki Borsa İstanbul 30 endeksinde yer alan imalat işletmelerini ele almışlardır. İşletmelerin 2017-2021 yılları arasında yayınladıkları yıllık finansal durum tablolarından elde edilen stoklar kalemi verisi ile enflasyon arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Enflasyon düzeltilmesinin hem finansal durum tablosunda hem de kar veya zarar tablosunda önemli değişimlere yol açtığı tespit edilmiştir.

Çetin ve Bozdoğan (2023), yaptıkları çalışmada 1980-2023 yılları arasında enflasyon muhasebesini esas alan 32 adet makalenin bibliyometrik özelliklerini içerik analizi yöntemiyle incelemiştir. Elde edilen sonuçlara göre, enflasyon muhasebesi üzerine en yoğun ilginin 2023 yılında olduğu ve bu yıl 8 adet makale yayınlandığı görülmektedir. Bu makalelerin çoğunlukla enflasyon muhasebesi uygulamalarına odaklandığı ve bu konunun 11 kez ele alındığı tespit edilmiştir. En sık kullanılan anahtar kelimeler ise sırasıyla “enflasyon muhasebesi” (20 kez) ve “enflasyon” (11 kez) olmuştur. Ayrıca, bu araştırmaların büyük bir kısmı muhasebe ve finans alanındaki akademik dergilerde yayınlanmıştır.

Doğan (2023), bu çalışma ile finansal raporlama standartları ve 5024 sayılı Kanun gibi yasal düzenlemelerdeki enflasyon giderici uygulamaları teorik olarak karşılaştırarak benzerlik ve farklılıklarını ortaya koymayı amaçlamıştır. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada, enflasyona ilişkin düzenlemelerin genel olarak benzer hükümler içerdiği belirlenmiştir. Bununla birlikte, 5024 sayılı Kanun daha çok doğru vergi hesaplamasına odaklanırken, diğer düzenlemeler ile muhasebe standartlarının temel amacının daha güvenilir bir finansal raporlama sağlamak olduğu tespit edilmiştir.

Acer vd. (2024), yaptıkları çalışmada, yüksek enflasyonlu ekonomilerde doğru finansal bilgi sunumunun önemi vurgulanarak, enflasyon muhasebesi kavramı bibliyometrik analizle incelenmiştir. Web of Science veri tabanından elde edilen 60 makale üzerinde yapılan analizde, VOSviewer yazılımı ile oluşturulan ağ haritaları aracılığıyla yayınlar ve aralarındaki ilişkiler değerlendirilmiştir.

Gül (2024) çalışmasında, Borsa İstanbul'da işlem gören Orman Ürünleri ve Mobilya sektöründeki 6 farklı şirketin finansal tablolarını, 2022 yılı üretici fiyat endeksi üzerinden basit ortalama yöntemiyle enflasyon düzeltmesine tabi tutmuştur. Analiz sonuçları, enflasyon düzeltmesi sonucu stok değerlerinin önemli ölçüde arttığını ve bu durumun öz kaynaklarda da bir artışa neden olduğunu göstermiştir.

Saçlı vd. (2024), bu çalışma ile yüksek enflasyon ortamında bankaların finansal tablolarında ortaya çıkan yanıltıcı bilgilerin, piyasa aktörlerine doğru bir perspektif sunmak amacıyla enflasyon muhasebesi uygulamaları aracılığıyla ortaya çıkarılmasıdır. Türkiye'de faaliyet gösteren büyük ölçekli 7 banka üzerinde gerçekleştirilen bu çalışmada, enflasyon düzeltmesi sonucu elde edilen finansal tablolar, cari tablolarla karşılaştırılarak bankaların öz kaynak karlılığı, likidite gibi kritik oranlarındaki farklılıklar incelenmiştir. Genel Fiyat Düzeyi Muhasebe Yöntemi kullanılarak yapılan analizlerde, enflasyonun bankaların finansal yapısındaki riskleri gizlediği ve özellikle yasal düzenlemeler gereği öz kaynaklarla doğrudan ilişkili olan ana faaliyet alanlarında önemli sorunlara yol açabileceği tespit edilmiştir.

Saraç (2024), bu çalışma ile yüksek enflasyon dönemlerinde şirketlerin mali tablolarının gerçek durumu yansıtmaması sorununa çözüm bulmayı amaçlamaktadır. Özellikle, şirketlerin varlık ve kaynaklarının reel değerinin doğru bir şekilde belirlenmesi için Türk Muhasebe Standardı 29 (TMS 29) çerçevesinde enflasyon muhasebesi uygulamasının önemi vurgulanmaktadır. Ankara'da faaliyet gösteren bir sağlık işletmesi üzerinde yapılan uygulamada, enflasyon muhasebesi sonucu elde edilen veriler, şirketin finansal durumunun daha gerçekçi bir şekilde yansıtıldığını göstermiştir. Bu durum, şirket yöneticileri, yatırımcılar ve diğer karar alıcıların doğru ve güvenilir bilgilere dayalı kararlar almalarını sağlamaktadır. Elde edilen bulgular, yüksek enflasyon dönemlerinde tüm işletmelerin enflasyon muhasebesini uygulamasının önemini ortaya koymaktadır.

Akgemci vd. (2024), çalışmalarında, imalat-metal eşya sektöründeki 11 işletmenin 2021-2023 yılları arasındaki mali tablolarını inceleyerek, enflasyon düzeltmelerinin şirket performanslarına olan etkisini TOPSIS yöntemi ile analiz etmiştir. Araştırma sonuçları, enflasyon düzeltmelerinin şirketlerin sıralama pozisyonlarında önemli değişikliklere yol açtığını göstermiştir. Özellikle, şirketlerin parasal varlık ve kaynakları ile varlıklarını finanse etme yöntemleri, enflasyon düzeltmeleri sonrasında performans sıralamalarını belirleyen en önemli faktörler olarak ortaya çıkmıştır. Bu bulgular, yüksek enflasyon dönemlerinde yatırımcılar için enflasyon muhasebesinin ve enflasyon düzeltmelerinin önemini vurgulamaktadır.

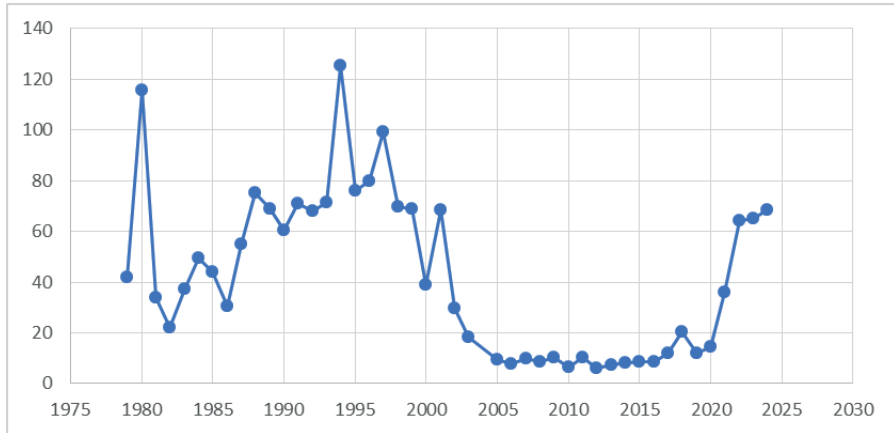
2. ENFLASYONUN TANIMI VE TÜRLERİ

Fiyatlar genel düzeyinde önemli ve sürekli artış, paranın satın alma gücündeki azalış olarak bilinen enflasyon itibari milli gelirin gerçek milli gelire göre artması olarak tanımlanmaktadır (Karapınar ve Eflatun, 2022; Akçay, 107: 2024). Bir başka tanıma göre ise paranın satın alma gücünün belli bir dönemde düşmesine enflasyon denir (Eğilmez, 2022).

Türkiye gibi ekonomik kırılganlığı yüksek olan ülkelerde yüksek enflasyon, dış borç, mali açıklar ve üretimdeki verimsizlik gibi sorunların bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Enflasyon, sadece ekonomik değil, aynı zamanda sosyal bir sorun olmakta ve özellikle dar gelirlileri etkileyerek gelir adaletsizliğini artırmaktadır (Yenisu, 722: 2022).

Enflasyon, bir ekonominin genel fiyat seviyesindeki artışı ifade eden bir makroekonomik göstergedir. Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE), Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE) ve Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla Deflatörü (Deflatör) gibi farklı endekslerle ölçülmektedir. Bu endeksler, temel olarak bir “enflasyon sepeti” adı verilen, içinde çok çeşitli mal ve hizmetlerin bulunduğu bir sepetin zaman içindeki fiyat değişimlerini takip ettiği için makro büyüklükte veri sağlamaktadır (Yenisu, 722: 2022).

Türkiye’de 1979-2024 (45) yıllık veriler itibariyle enflasyon oranları Şekil 1’de gösterilmiştir. Söz konusu oranlar TÜİK tarafından hesaplanan TÜFE fiyat endeksinden elde edilmiştir.

Şekil 1: Türkiye’de 1979-2024 (45) Yıllık Enflasyon (TÜİK 2024 Ekim)

Grafik 1’de 1980 ve 1994 yıllarında en yüksek seviyelere çıktığı, 2005-2020 yılları arasında ise istikrarlı bir seyir izlediği görülmektedir. 2020

yılından sonra ise enflasyon hızla yükselmiştir. Buna ek olarak günümüzde, Türkiye’de geniş kesimlerin görüşüne göre resmi istatistikler, özellikle de enflasyon oranları, gerçek durumu tam olarak yansıtmaktan uzaktır. Yani, açıklanan rakamların gerçekte daha yüksek olduğu düşünülmektedir.

Enflasyon türleri incelendiğinde bir sınıflandırmaya göre talep enflasyonu, arz enflasyonu ve yerleşik enflasyon olmak üzere üç tür enflasyondan söz edilmektedir (Eğilmez, 2022).

- Talep enflasyonu, bir ekonomide para arzının artış hızının ekonomik büyüme oranını geride bırakması durumunda ortaya çıkmaktadır. Bu durumda, üretilen ve ithal edilen mal ve hizmetlere yönelik talep, ekonominin üretim ve ithalat kapasitesini aşarak hızlı bir şekilde artmakta ve bu da fiyat seviyelerinin yükselmesine yol açmaktadır.
- Arz enflasyonu; üretim sürecinde kullanılan faktör ve girdilerin fiyatlarındaki artışlarla oluşan enflasyondur.
- Yerleşik enflasyon; insanların fiyatların sürekli olarak artacağını düşünerek hareket etmeleri durumudur. Bireylerin, mevcut yaşam standartlarını koruyabilmek adına, fiyatlarını, ücretlerini ya da sundukları mal ve hizmetlerden elde ettikleri gelirleri bekledikleri enflasyon oranına göre artırma eğiliminde olmaları sonucunda ortaya çıkmaktadır.

Bir başka sınıflandırmaya göre ise enflasyon ılımlı, yüksek ve hiper enflasyon olmak üzere üçe ayrılmaktadır.

- İlimli enflasyon: Ekonomide fiyatlar genel seviyesinin zaman içinde yavaş ve istikrarlı bir şekilde artması durumu oluşan enflasyondur. Genellikle %10’un altında seyreden tek haneli oranlarda gerçekleşir ve ülke ekonomisi için genellikle olumsuzluk göstergesi oluşturmamaktadır. Gelişmiş ekonomiler için enflasyonun yıllık %1-3 arasında, gelişmekte olan ekonomilerde ise %4-6 arasında olması ılımlı enflasyon olarak kabul edilmektedir. Bu oranların altındaki enflasyon oranları düşük oranlı enflasyon olarak adlandırılmaktadır (Eğilmez, 2022, Yenisu, 723: 2022).
- Yüksek oranlı enflasyon: Ekonomide fiyatlar genel seviyesinin hızlı ve kontrolsüz bir şekilde artması durumudur. Bu durum, para biriminin değer kaybetmesi, alım gücünün düşmesi ve ekonomik istikrarın bozulması gibi ciddi sonuçlara yol açmaktadır. Genellikle yıllık %10 ile %50 arasında gerçekleşen bu hızlı fiyat artışları, yatırımları azaltmakta, üretimi düşürmekte ve işsizliği artırarak ekonomik büyümeyi olumsuz etkilemektedir (Eğilmez, 2022, Yenisu, 723: 2022).

- Hiper enflasyon: Bir ekonominin genel fiyat seviyesinin kontrolsüz bir şekilde, çok hızlı ve sürekli olarak yükselmesi durumudur. Enflasyon oranının aylık olarak %50 ve üzeri, yıllık olarak da %200 ve üzeri olması durumudur. Günümüzde Zimbabwe ve Venezüella hiper enflasyonun yaşandığı ülkelere örnek olarak gösterilebilir. Tarihte hiper enflasyon yaşayan ülkeler Tablo 1’de gösterilmiştir (Eğilmez, 2022, Yenisu, 724: 2022).

Tablo 1: Tarihte Hiper Enflasyon Yaşayan Ülkeler

Ülke	Tarih	Enflasyon oranı
Almanya	1923	%21 (günlük)
Yunanistan	1944	%18 (günlük)
Macaristan	1946	%207 (günlük)
Yugoslavya	1994	%65 (günlük)
Zimbabwe	2008	%10.000 (yıllık)
Venezuela	2016	%219 (yıllık)

Dünyanın en yüksek enflasyon oranına sahip ülkesi olarak bilinen Venezuela, 2016’dan beri hiperenflasyon ile mücadele etmektedir. Ülkedeki fiyat artış hızı, ortalama olarak her 18 günde bir ikiye katlanmaktadır. Bu durum, günlük hayatı olumsuz etkilemekte ve alım gücünü de ciddi şekilde eritmektedir. Tarihi örnekler de hiperenflasyonun ne denli yıkıcı bir süreç olduğunu göstermektedir. 1946’da Macaristan’da yaşanan hiperenflasyonda, fiyatlar neredeyse her 15 saatte bir ikiye katlanırken, 1923’te Almanya’da bu süre 3 gün 17 saat, 1944’te Yunanistan’da 4 gün 6 saat, 1994’te Yugoslavya’da 34 saat ve 2008’de Zimbabwe’de ise 25 saat olarak gerçekleşmiştir (Eğilmez, 2022).

Bu ülkelerin ortak özelliği, genellikle savaş sonrası dönemlerde yaşanan ekonomik çöküşler ve kontrolsüz para basım politikalarıdır. Karşılıksız olarak basılan paralar, paranın değerini hızla düşürerek hiperenflasyona yol açmaktadır. Hiperenflasyonun yarattığı bu durum, ülkeleri farklı çözüm yollarına itmektedir. Bazı ülkeler, para birimlerini tarım ürünleri gibi somut varlıklara endeksleyerek istikrar sağlamaya çalışırken, bazıları altın gibi değerli metallere yönelmişlerdir. Bazı ülkeler ise tamamen yeni bir para birimi oluşturarak eski parayı devre dışı bırakmıştır. (Eğilmez, 2022).

3. ENFLASYONUN MUHASEBEYE VE FİNANSAL TABLOLARA ETKİLERİ

Fiyatların genel seviyesindeki sürekli artış olarak tanımlanan enflasyon işletmelerin işleyişini derinlemesine etkileyen bir ekonomik olgudur. Bu durum, işletmelerin maliyet yapılarını, gelirlerini ve genel olarak karlılıklarını doğrudan etkileyen bir dizi sonuçlar doğurmaktadır. Bu nedenle enflasyonun muhasebe ve finansal tablolar üzerindeki etkilerine geçmeden önce işletme üzerindeki etkilerine değinmek faydalı olacaktır.

Enflasyon ortamında hammadde ve mamul fiyatları hızla yükselmekte ve işletmeler de bu artışlardan korunmak için stoklarını artırma eğilimi göstermektedir. Bu durum da işletmelerin maliyetlerini yükselterek nakit akışlarını olumsuz etkilemektedir. Fiyatlardaki belirsizlik, işletmelerin doğru miktarda stok belirlemelerini de zorlaştırmaktadır. Ayrıca enflasyon, işletmelerin finansman kaynaklarına erişimini zorlaştırdığı için, borçlanma maliyetleri artmakta ve yatırımcılar daha düşük riskli yatırımlara yönelme eğilimi göstermektedir. Bu durum da işletmelerin büyüme ve yatırım planlarını olumsuz etkilemekte, işletmelerin nakit akışlarını zayıflatmakta ve likidite sorunlarına yol açmaktadır (Karapınar ve Eflatun, 2022: 4; Karasioğlu ve Erdemir, 2005: 146).

Yüksek enflasyon dönemlerinde üretim maliyetlerinin artması ile karlılıkları düşen işletmeler üretim seviyelerini düşürmek veya fiyatlarını artırmak zorunda kalabilmektedir. Bu durum işletmelerin rekabet gücünü zayıflatmakta ve tüketici talebinde düşüşe neden olmaktadır. Öte yandan enflasyon hem işçilerin alım gücünü düşürmekte hem de işletmelerin personel maliyetlerini artırmaktadır. Bu durum karşısında işçilerin, enflasyona karşı satın alma güçlerini korumak için ücret artış talepleri işletmelerin karlılıklarını düşürerek rekabet güçlerini zayıflatmaktadır. Yüksek enflasyon dönemlerinde, faiz oranlarının yükselmesi, döviz kurlarındaki dalgalanma ve tüketici güven endeksindeki düşüş işletmelerin yatırım kararlarını ertelemelerine ve riskli yatırımlardan kaçınmalarına neden olmaktadır (Karapınar ve Eflatun, 2022: 4; Karasioğlu ve Erdemir, 2005: 146).

Özetle, enflasyon, işletmelerin maliyet yapılarını, gelirlerini, finansman kaynaklarına erişimlerini ve genel olarak karlılıklarını olumsuz etkileyen çok yönlü bir ekonomik olgudur. İşletmeler, enflasyonun etkilerini azaltmak için fiyatlarını sık sık güncellemek, üretim süreçlerini verimli hale getirmek, finansal kaynaklarını dikkatli yönetmek ve risk yönetimi stratejileri geliştirmek gibi çeşitli önlemler almak zorunda kalmaktadır.

3.1. Enflasyonun Muhasebeye Etkileri

Muhasebe, işletmelerde gerçekleşen değer hareketlerinin takip edilmesi, sınıflandırılması, kayıtlara geçirilmesi ve tablo şeklinde sunularak yorumlanması süreci olarak ifade edilmektedir. Bu sürecin temel varsayımlarından biri, ölçü birimi olarak kullanılan paranın değerinin sabit kaldığı, yani paranın her zaman aynı satın alma gücüne sahip olduğudur (Altınışık, 2019: 19). Bir işletmede gerçekleşen olayları para birimi cinsinden takip eden ve faaliyet sonuçlarını belirli dönemler itibarıyla yine para birimiyle raporlayan muhasebe sisteminde para değerindeki değişimlerin muhasebe üzerindeki etkilerinin izlenmesi ise son derece önemlidir (Açık, 2006: 348)

Enflasyonun muhasebe üzerindeki en büyük etkisi, muhasebe bilgi ve belgelerinin anlamını yitirmesine neden olmasıdır. Bu durum, muhasebe süreciyle üretilen bilgilerin, kendilerinden beklenen işlevleri yerine getirmesini engellemektedir. Enflasyon koşullarında hazırlanan muhasebe verilerine dayanılarak alınan yönetim kararları da kaçınılmaz olarak yüksek hata payı taşımakta ve işletmenin finansal dili olarak tanımlanan muhasebenin işletmeyi doğru ve güvenilir bir şekilde yansıtmaya yeteneğini kaybetmesine yol açmaktadır (Karapınar ve Eflatun, 2022: 4).

Enflasyonun muhasebe üzerindeki etkilerinden bir diğeri, faaliyet sonuçlarının gerçeği yansıtmamasıdır. Yüksek enflasyon dönemlerinde, işletme kârı gerçekte olduğundan daha yüksek görünebilmekte ve bu durum da işletmenin gerçek durumunu yansıtmaktan uzaklaşmaktadır. Enflasyonun bir diğer olumsuz etkisi işletmelerin sermayelerini korumalarına imkân vermemesidir. Çünkü klasik muhasebe, işletmelerin sermayesini yalnızca nominal olarak koruyabilmekte, ancak reel değer açısından koruma sağlayamamaktadır. Enflasyonun muhasebe üzerindeki bir diğer olumsuz etkisi ise, farklı dönemler ve işletmeler arasında karşılaştırma yapılmasını imkânsız hale getirmesi sayılabilmektedir (Karapınar ve Eflatun, 2022: 6).

3.2. Enflasyonun Finansal Tablolara Etkileri

Mali tablolar, bir işletmenin finansal durumu, performansı ve gelecekteki beklentileri hakkında önemli bilgiler sunan raporlardır. Bu tablolar, yatırımcılar, kredi verenler, tedarikçiler, çalışanlar ve diğer paydaşlar gibi işletmeyle ilişkili tüm taraflar için karar alma sürecinde temel bir kaynak görevi görmektedir. İşletme ile ilgili mali durumu yansıtan bu tablolar gerçeğe uygun olarak hazırlanmalı ve raporlanmalıdır (Dalkılıç vd., 2023: 2).

Mali tabloların hazırlanmasında kullanılan maliyet esası ve parayla ölçme kavramları, yüksek enflasyon dönemlerinde işletmenin gerçek

finansal durumunu yansıtmaktan uzaklaştırmaktadır. Çünkü parayla ölçme kavramı paranın satın alma gücünün zaman içinde sabit kaldığını varsaymaktayken enflasyon gibi faktörler nedeniyle paranın değeri sürekli değişiklik göstermektedir. Yine aynı şekilde maliyet esaslı, bir varlığın edinildiği sıradaki maliyetinin, sonraki dönemlerde de temel değerlendirme ölçütü olarak kullanılmasını ifade ederken enflasyon nedeniyle varlıkların gerçek değeri zamanla artabilmekte ve maliyet esaslı, bu artışta tam olarak yansıtılmamaktadır (Yıldız, 2018: 206-207).

3.2.1. Enflasyonun Finansal Durum Tablosuna Etkileri

Finansal durum tablosu, bir işletmenin mali yapısını ve finansal durumunu gösteren temel bir tablodur. Ancak yüksek enflasyon dönemlerinde, fiyatlardaki artışlar finansal durum tablosu kalemlerini etkileyerek, işletmenin gerçek mali durumunu yansıtmamasını zorlaştırmaktadır. Enflasyon hem işletmenin varlıklarını hem de kaynaklarını farklı şekillerde etkileyerek finansal durum tablosunun güvenilirliğini azaltmaktadır. Bu nedenle, finansal durum tablosu kalemlerinin enflasyon etkilerinden arındırılması ve gerçekçi bir mali tablo sunulması gerekmektedir (Akdoğan, 2004: 4)

Enflasyonun finansal durum tablosundaki etkileri, tabloda yer alan varlık ve kaynak kalemlerinin parasal olup olmamasına göre değişiklik göstermektedir. Parasal varlıklar, Türk lirası gibi bir para birimi ile ifade edilen ve nominal değerleri zaman içinde değişmeyen kalemlerdir. Ancak, enflasyon gibi ekonomik olaylar nedeniyle bu kalemlerin satın alma gücü zamanla azalmaktadır (Gökçen, 2004: 11-12). Kasa, banka, alacaklar, alacak senetleri gibi varlıklar parasal kalemlerdir (Karapınar ve Eflatun, 2022: 8). Parasal olmayan varlıklar ise doğrudan para birimi ile ifade edilmeyen ve satın alma güçleri, enflasyon gibi ekonomik olaylardan daha az etkilenecek genellikle sabit kalan veya değişmeyen varlık ve hakları ifade etmektedir (Gökçen, 2004: 11-12). Binalar, makinalar, stoklar gibi kalemler parasal olmayan kalemlerdir (Karapınar ve Eflatun, 2022: 8).

Enflasyona karşı nominal değerlerde kalan ve satın alma gücü açısından para değerindeki değişimlerle paralel hareket eden kaynaklar parasal kaynaklardır. Bu kaynak kalemleri, ulusal para birimi cinsinden vadesi muhafaza edilenler ve borçları kapsar. Bu kalemler arasında banka kredileri, krediler ve senetler, satıcının borçları, borç çeşitleri, çeşitli diğer borçlar, ödenecek vergiler ve fonlar, gider tahakkuklarıyla alınan depozito ve teminatlar bulunmaktadır. Parasal olmayan kaynak kalemleri ise, enflasyondan etkilenecek artış gösteren unsurlardır. Bu kalemler arasında yabancı para ile alınan banka kredileri, yabancı para ile senetli ve senetsiz borçlar, özsermaye ile gelecek aylara ve

yıllara ait gelirler yer almaktadır. Bu kaynaklar, enflasyonun etkisi olmayan kalemler olarak sınıflandırılmaktadır (Karapınar ve Eflatun, 2022: 9-10).

3.2.2. Enflasyonun Kar-Zarar Tablosuna Etkileri

Kar-Zarar tablosu, işletmelerin karlılık durumlarını gösteren temel bir finansal tablodur. Ancak yüksek enflasyon dönemlerinde, fiyatlardaki artışlar gelir tablosu kalemlerini etkileyerek işletme performansının doğru bir şekilde ölçülmesini zorlaştırmaktadır. Enflasyonun bu etkilerini gidermek için gelir tablosu kalemlerine enflasyon muhasebesi yöntemlerinin uygulanması gerekmektedir. Bu sayede, karar vericiler işletmenin gerçek performansı hakkında daha doğru ve güvenilir bilgilere ulaşabilmektedir. (Yükçü ve Özkan, 2003: 22)

Enflasyonun etkisi altında, işletmelerin Kar-Zarar tablolarında görülen karlılık, genellikle nominal olarak ifade edildiğinde gerçek durumu yansıtmaktan uzaklaşmaktadır. Fiyat seviyelerindeki artış, işletmelerin gelirlerini şişirirken, maliyet ve giderler üzerindeki etkisi daha sınırlı olmaktadır. Bu durum, işletmelerin finansal performansının doğru bir şekilde ölçülmesini engelleyerek, karar verme süreçlerini olumsuz etkilemektedir. Enflasyon düzeltilmesi yapılmadığında, işletmelerin karlılık oranları gerçekçi olmaktan uzaklaşmakta ve bu da finansal raporlamanın güvenilirliğini zayıflatmaktadır (Karapınar ve Eflatun, 2022: sf.13).

4. ENFLASYON MUHASEBESİ

Muhasebe açısından bakıldığında, nakdi kıymetler ve alacaklar hariç olmak üzere varlıkları genellikle “maliyet bedeli” ile değerlendirilmektedir. Bu ilkenin benimsenmiş olduğu, Türk Ticaret Kanunu (TTK), vergi mevzuatı, Tek Düzen Muhasebe Sistemi, Sermaye Piyasası Kanunu (SPK), Bankalar mevzuatı ve Türkiye Muhasebe Standartları gibi mevzuatlarda açık bir şekilde görülebilmektedir. Ancak geleneksel yöntemler ile paranın değer kaybı kaydedilmemektedir. Bu durum, finansal tabloların gerçeği yansıtacak şekilde düzenlenmesini ve içerdiği bilginin gerçek durumu yansıtmamasını zorlaştırmaktadır (Karapınar ve Eflatun, 2022: sf.17).

Mal ve hizmet fiyatlarındaki sürekli artış, işletmeleri yanıltıcı bir büyümetablosuyla karşı karşıya bırakmaktadır. Satış miktarlarında bir değişiklik olmasa da nominal satış rakamları artmaktadır. Bunun sebebi, enflasyonun yarattığı fiyat artışlarıdır. Ancak bu artışlar, gerçek bir büyümeyi temsil etmemektedir. Çünkü işletmelerin varlıkları ve kaynakları tarihi maliyetlerle değerlendirilmektedir. Bu durum, giderlerin gerçekte olduğundan daha düşük gözükmesine ve kârların yapay bir şekilde

şişmesine yol açmaktadır. İşletmeler olmayan bir kardan dolayı yüksek vergi ödemek zorunda kalmaktadır. Bu durum, işletmeleri zor durumda bırakırken, devlete kısa vadeli bir getiri sağlamaktadır (Doğan, 2023: 191).

Enflasyon muhasebesi, paranın zaman içinde değer kaybetmesi olan enflasyonun finansal tablolar üzerindeki etkisini düzeltmeyi amaçlayan bir muhasebe yöntemidir (Altınışık, 2004: 61). Geleneksel muhasebe ölçülerinin yetersizliğini ortadan kaldırmak için getirilen bir uygulamadır (Karapınar ve Eflatun, 2022: sf.18). Bu sayede, mali tabloların farklı zaman dilimlerinde karşılaştırılabilir olması ve şirketlerin gerçek mali durumu ve performansı daha net bir şekilde ortaya konması sağlanmaktadır.

Enflasyon muhasebesinin uluslararası literatüre girişi, 1989 yılında yürürlüğe giren 29 no'lu Uluslararası Muhasebe Standardı (UMS 29) "Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Mali Raporlama" ile olmuştur. Bu standart, yüksek enflasyonlu ülkelerde faaliyet gösteren şirketlerin mali tablolarını nasıl hazırlaması gerektiğine dair kurallar içermektedir (Akçay, 2024: 105). Türkiye'de ise enflasyon muhasebesi, 2003 ve 2004 yıllarında yasal düzenlemelerle uygulamaya konulmuştur. Bu yıllarda, belirli şartlar sağlandığında, işletmeler finansal tablolarını enflasyon düzeltmesi kapsamına almıştır. Ancak 2005 yılında gerekli şartlar oluşmadığından uygulamaya ara verilmiştir. 2021 yılına kadar enflasyon muhasebesi uygulamalarını zorunlu kılan yasal düzenlemeler mevcut olmamıştır. 2021 yılında enflasyonun yeniden artış göstermesi ve mali tabloların gerçek durumu yansıtmaması nedeniyle enflasyon muhasebesi uygulamaları tekrar devreye alınmıştır. 2022 yılında ise bir taslak tebliğ yayımlanmış ve 31.12.2023 tarihi itibarıyla tüm finansal tabloların, enflasyon düzeltmesi koşullarının oluşup oluşmadığına bakılmaksızın enflasyon düzeltmesine tabi tutulacağı belirtilmiştir (Çetin ve Bozdoğan, 2023: 79).

Enflasyon düzeltmesinin amacı mali tablo kalemlerinin değerlerini ait olduğu zamandaki satın alma gücüne göre belirli endeksler ve katsayıları kullanarak tekrar hesaplamaktır. Böylece reel değerlere yakın doğru bir hesaplama yapılmış olmaktadır (Akçay, 2024: 110).

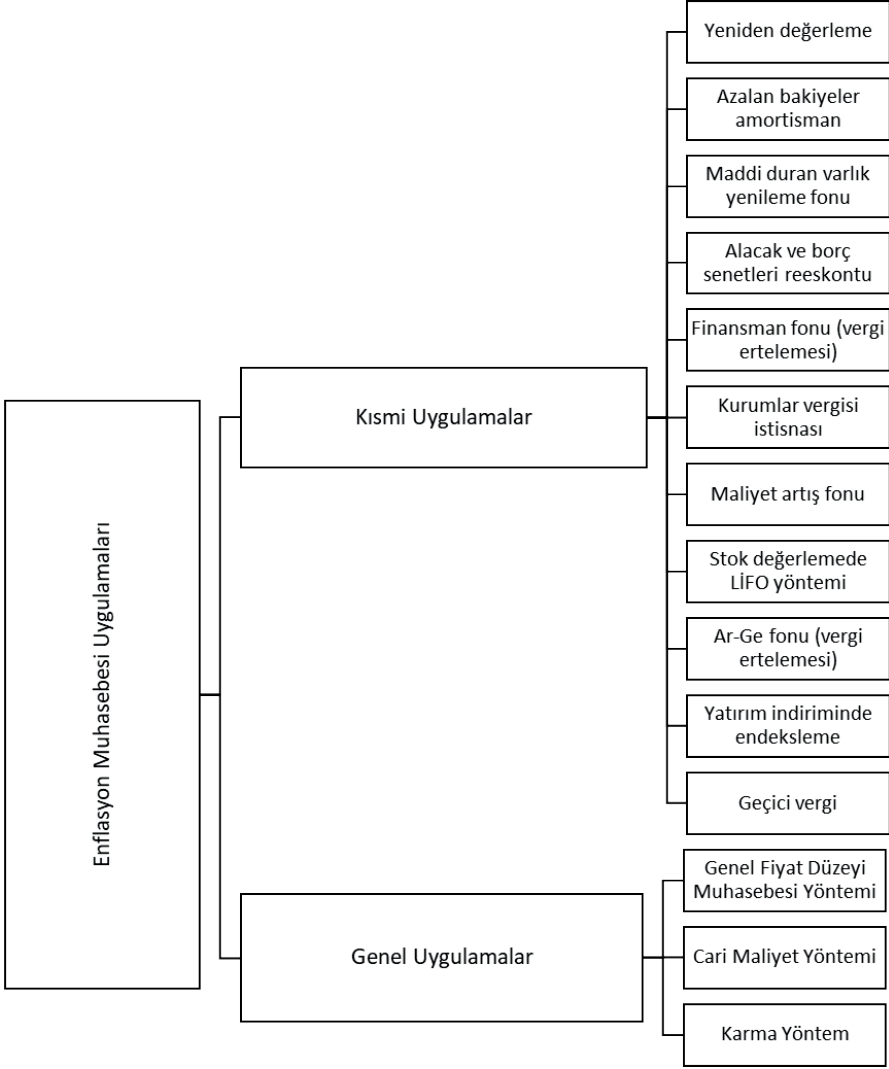
Yüksek enflasyonun görüldüğü Türkiye'de finansal tabloların topluca düzeltilmesini öngören 5024 sayılı Kanun, 01.01.2004 tarihi itibarıyla VUK'un mükerrer 298. Maddesi değiştirilerek, "enflasyon muhasebesi" olarak ifade edilmiştir. Bilanço esasına göre gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri için enflasyon muhasebesi, son üç yıldaki toplam enflasyonun %100'ü aşması ve aynı yıl içinde enflasyonun %10'un üzerine çıkması durumunda zorunlu hale gelmiştir. (Yenisu, 2022:727). 555 Sıra No.lu

Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin 7. maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre, enflasyon düzeltilmesi yapmak zorunda olan mükelleflerce, sadece finansal durum tablosunun enflasyon düzeltilmesine tabi tutulması uygun görülmüştür (VUK 555). Aynı sıra nolu Tebliğ’in 4. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca, enflasyon düzeltilmesi süreci aşağıdaki aşamalardan oluşmaktadır:

1. Mali tablolarda yer alan parasal olmayan varlıkların belirlenmesi,
2. Belirlenen parasal olmayan varlıkların enflasyon düzeltilmesine tabi tutulacak tutarlarının hesaplanması,
3. Bu varlıkların düzeltmeye esas alınacak tarihlerinin ve düzeltme/taşıma katsayılarının tespit edilmesi,
4. Düzeltmeye tabi tutarların ilgili düzeltme katsayıları ile çarpılarak parasal olmayan varlıkların düzeltilmiş değerlerinin hesaplanması ve bu hesaplamalar sonucunda ortaya çıkan enflasyon farklarının muhasebe kayıtlarına aktarılması,
5. Düzeltme işlemi sonrasında, parasal olmayan varlıkların düzeltilmiş değerlerinin mali tablolarda gösterilmesi ve parasal varlıkların ise herhangi bir düzeltmeye tabi tutulmaksızın aynı şekilde tabloda yer alması.

5. ENFLASYON MUHASEBESİNDE KULLANILAN YÖNTEMLER

Muhasebe mevzuatında enflasyonun olumsuz etkilerini azaltmak için 2 temel uygulama bulunmaktadır. Bunlardan birincisi kısmi muhasebe uygulamaları, ikincisi ise genel muhasebe uygulamalarıdır. Enflasyon muhasebesi uygulamaları Şekil 2’de gösterilmiştir (Yenisu, 2022: 727).

Şekil 2: Enflasyon Muhasebesinde Kullanılan Yöntemler

5.1. Kısmi Uygulamalar

Kısmi uygulamalar, yüksek enflasyon dönemlerinde finansal tabloların enflasyonun aşındırıcı etkilerinden arındırılmasına yönelik olarak kullanılan bir dizi uygulamayı ifade etmektedir. Bu yöntemler, tüm bilanço kalemlerini değil, genellikle enflasyondan en çok etkilenen belirli kalemleri hedef almaktadır. Böylece, geleneksel muhasebe ilkelerinden tamamen kopmadan, finansal tabloların daha gerçekçi bir görünüm kazanması sağlanmaktadır.

Yöntemler aşağıda açıklanmıştır (Altınışık, 2004: 30-52; Yenisu, 2022: 725-726; Akyol, 2023: 285-288).

5.1.1. Yeniden değerlendirme yöntemi: Muhasebe uygulamalarında, özellikle enflasyonun yüksek olduğu dönemlerde, işletmelerin maddi varlıklarının gerçek değerine yaklaştırılması amacıyla kullanılmaktadır. Bu sayede, işletmelerin bilançoları, değişen ekonomik koşullara daha uygun hale getirilerek daha gerçekçi bir mali tablo sunulmaktadır.

5.1.2. Azalan bakiyeler amortisman yöntemi: Bir duran varlığın maliyetini, özellikle ilk yıllarda daha hızlı bir şekilde giderleştirmeyi hedefleyen bir amortisman yöntemidir. Bu yöntemde, her yıl varlığın kalan değeri üzerinden amortisman hesaplanmakta ve böylece amortisman tutarları yıl içerisinde azalmaktadır. Böylece enflasyon etkisi ilerleyen yıllarda azalmaktadır.

5.1.3. Maddi duran varlık yenileme fonu: İşletmelerin sahip oldukları makine, tesis gibi maddi duran varlıkları satarak elde ettikleri gelirleri, özel bir fon aracılığıyla yeni yatırımlar için kullanma imkanına sahiptir. Bu fon sayesinde, satıştan elde edilen kazanç, üç yıl içerisinde yeni bir varlık alımında kullanılmak üzere ayrılmakta ve dönem karına dahil edilmemektedir. Böylece işletmeler hem vergi yükünü azaltmış ve hem de enflasyondan korunmuş olmaktadır.

5.1.4. Alacak ve borç senetleri reeskontu: İşletmelerin elindeki vadeli alacak ve borç senetlerinin bugünkü değerini belirlemek amacıyla yapılan bir hesaplama değildir. Bu sayede, senetlerin nominal değerleri ile gerçek değerleri arasındaki fark ortaya çıkarılmaktadır. Enflasyonun etkisiyle zaman içinde para değer kaybettiğinden, reeskont işlemi sayesinde işletmeler, senetlerinin gerçek değerini daha doğru bir şekilde yansıtmaktadır.

5.1.5. Finansman fonu: İşletmeler, büyüme ve gelişme hedefleri doğrultusunda yaptıkları yatırımlar için çeşitli finansman kaynaklarına ihtiyaç duymaktadırlar. Bu kaynaklardan biri de karlarıdır. Ancak tüm karı hemen yatırıma ayırmak yerine, bir kısmını yatırım finansman fonu adı verilen özel bir hesapta biriktirebilmektedirler. Bu fon, işletmelerin yatırımlarını planlı bir şekilde gerçekleştirmelerine, vergisel avantajlardan yararlanmalarına olanak tanımakta ve enflasyonun etkilerinden korumaktadır.

5.1.6. Kurumlar vergisi istisnası: Vergi mevzuatımız, işletmelerin uzun vadeli sürdürülebilirliği için çeşitli teşvikler sunmaktadır. Bu teşviklerden biri de gayrimenkul ve iştirak satışından elde edilen kazançların sermayeye ilave edilmesi durumunda uygulanan kurumlar vergisi istisnasıdır. Bu istisna sayesinde işletmeler, elindeki değerli varlıkları satarak elde ettiği geliri,

yeniden işletmesine yatırım yaparak büyüme sağlayabilmekte ve enflasyonun olumsuz etkilerinden korunabilmektedir.

5.1.7. Maliyet artış fonu: İşletmelerin enflasyon nedeniyle defter değerleri artan varlıkların satışı sırasında ortaya çıkan, ancak gerçekte kar sayılmayacak olan değer artışlarının vergilendirilmesini önlemek amacıyla oluşturulan bir fondur. Bu uygulama ile fiktif karların vergilendirilmesini önlenmiş olmaktadır.

5.1.8. Stok değerlendirilmede LİFO (Son giren ilk çıkar) yöntemi: Bir işletmenin envanterindeki ürünlerin değerlendirilmesinde kullanılan yöntemlerden birisi olan LİFO yöntemi ile stokların değeri daha güncel maliyetlere göre belirlenmektedir. Yani stoklar, cari değeri en iyi yansıtan tutarlar üzerinden değerlendirilmekte ve zamanla ortaya çıkan enflasyonun olumsuz etkilerinin mümkün olduğunca sınırlandırılmasını hedeflemektedir. Böylece işletmenin karını düşürerek vergi yükünü azaltmış olacaktır.

5.1.9. Ar-Ge fonu: Ar-Ge faaliyetleri genellikle yüksek maliyetli ve uzun vadeli yatırımlar gerektirmektedir. Bu nedenle, işletmelerin Ar-Ge çalışmalarına yeterli kaynak ayırmaları zorlaşmaktadır. Mevzuatımızda yer alan Ar-Ge Fonu, bu sorunu aşmak ve işletmeleri Ar-Ge yatırımlarına teşvik etmek amacıyla oluşturulmuş bir araçtır. Bu fon sayesinde, işletmeler Ar-Ge harcamalarını belirli bir süre boyunca vergilendirilmekten muaf tutabilmektedir. Yani, Ar-Ge harcamaları, bir nevi vergi ertelemesi ile finanse edilmekte ve enflasyonun olumsuz etkilerinden daha az etkilenmektedir.

5.1.10. Yatırım indiriminde endeksleme: Türk vergi mevzuatında yatırım teşvikleri, ülke ekonomisinin büyümesi ve istihdamın artırılması için önemli bir araçtır. Bu teşvikler arasında yer alan yatırım indirimi hakları, işletmelerin belirli yatırımları karşılığında vergi avantajlarından yararlanmasına imkân tanımaktadır. Ancak, bu hakların kullanım süresi genellikle uzun olabilmekte ve bu süreçte enflasyonun etkisiyle hakların gerçek değeri azalabilmektedir. Kullanılmayan yatırım indirimi haklarının yeniden değerlendirilmesi hem işletmeler hem de ülke ekonomisi için önemli bir fırsattır. Bu sayede, yatırımların teşvik edilmesi, vergi sisteminin daha adil hale getirilmesi ve ekonomik büyümenin desteklenmesi hedeflenmektedir.

5.1.11. Geçici vergi: Vergi mükelleflerinin gelirlerini elde ettikleri dönem ile bu gelir üzerinden vergi ödedikleri dönem arasındaki zaman farkından kaynaklanan sorunları çözmek amacıyla geliştirilmiş bir sistemdir. Özellikle enflasyonun yüksek olduğu dönemlerde, bu uygulama mükelleflere önemli avantajlar sağlamaktadır.

Kısmi uygulamalar, enflasyonun finansal tablolar üzerindeki etkilerini azaltmak amacıyla kullanılan yöntemler olsa da bazı önemli sınırlamalara sahiptir. Bu yöntemler, genellikle enflasyonun tüm etkilerini gidermekte yetersiz kalmakta ve uzun vadeli yüksek enflasyon dönemlerinde etkili bir çözüm olmamaktadır. Türkiye gibi yüksek enflasyon oranlarına maruz kalan ekonomilerde, finansal tabloların enflasyonun etkilerinden arındırılması büyük önem taşımaktadır. Bu amaçla geliştirilen ve finansal tabloların topluca düzeltilmesine olanak tanıyan enflasyon muhasebesi uygulamaları, finansal tabloların daha gerçekçi bir görünüm kazanmasını ve doğru kararlar alınmasını sağlamaktadır.

5.2. Genel Uygulamalar

Türkiye gibi yüksek enflasyon oranlarına maruz kalan ekonomilerde, finansal tabloların enflasyonun etkilerinden arındırılması büyük önem taşımaktadır. Bu amaçla geliştirilen ve finansal tabloların topluca düzeltilmesine olanak tanıyan enflasyon muhasebesi uygulamaları, finansal tabloların daha gerçekçi bir görünüm kazanmasını ve doğru kararlar alınmasını sağlamaktadır. Genel nitelikli enflasyon muhasebesi uygulamaları temelde üç yöntemden oluşmaktadır (Altınışik, 2004: 61). Bu yöntemler aşağıda açıklanmaktadır.

5.2.1. Genel Fiyat Düzeyi Muhasebesi Yöntemi

Genel Fiyat Düzeyi Muhasebesi Yöntemi (GFDMY) TMS 29 tarafından enflasyon muhasebesi düzeltme yöntemi olarak önerilen ve bir işletmenin mali tablolarında, enflasyonun etkilerini ortadan kaldırmak amacıyla kullanılan bir muhasebe yöntemidir. GFDMY geleneksel tarihi maliyet muhasebesi sisteminin temel prensiplerini korurken, enflasyon gibi dışsal faktörlerin mali tablolara olan etkilerini daha iyi yansıtmak amacıyla geliştirilmiş bir muhasebe yöntemidir (Karapınar ve Eflatun, 2022: 23). Bu yöntemde, işletmenin varlık ve borçları gibi parasal olmayan kalemleri, genel bir fiyat endeksi (örneğin, Tüketici Fiyat Endeksi) kullanılarak günümüz değerlerine yani satın alma gücü paritesine göre yeniden değerlendirilmektedir (Karasioğlu ve Erdemir, 2005: 147; Yenisu, 2022: 727). Enflasyon muhasebesinde, ortakların satın alma gücünün korunmasının amaçlanması durumunda, genel fiyat düzeyi yöntemine dayalı bir uygulama tercih edilmektedir (Çelik, 2003: 2).

Bu yöntemde, bir işletmenin belirli bir dönemin başı ve sonu için hazırlanan finansal tabloları temel alınmaktadır. Özellikle finansal durum tablosu üzerinde durularak, burada yer alan varlık ve kaynak hesapları, parasal ve parasal olmayan olmak üzere iki ana grupta incelenmektedir (Akgemci vd., 2024: 166). Nakit, nakit benzerleri ve ödenecek ya da tahsil

edilecek kalemler için herhangi bir düzeltme işlemi uygulanmamaktadır. Parasal olmayan kalemler ise, ilk edinim tarihleri temel alınarak fiyat endeksleri kullanılarak yeniden düzenlenmektedir (Altınışık, 2019: 67-69). Yöntemde genel bir endeks kullanıldığı için objektif değerlendirmelere yer verilmektedir. Öte yandan farklı niteliklere sahip varlıkların tek bir endeks ile düzeltilmesi, mali tablolarda yanıltıcı sonuçlara yol açabilmektedir (Akgemci vd, 2024: 166).

Genel fiyat düzeyi yöntemi uygulama süreci aşağıdaki gibidir (Karasioğlu ve Erdemir, 2005: 147).

- Enflasyon düzeltmesi kapsamına alınacak mali tablolar belirlenir.
- Düzeltme işlemlerinde kullanılacak uygun endeks seçilir.
- Parasal ve parasal olmayan unsurlar tespit edilir.
- Düzeltmeye tabi tutulacak kalemlerle ilgili ayrıntılı analiz yapılır.
- Parasal olmayan unsurlar, belirlenen endeks üzerinden düzeltilir.
- Parasal kalemlerin elde tutulması sonucunda oluşabilecek kazanç veya kayıplar hesaplanır.
- Mali tablolar, düzeltme işlemleri tamamlanarak yeniden sunulur.

5.2.2. Cari Maliyet Yöntemi

Cari değer muhasebesi, bir şirketin varlıklarını ve borçlarını, tarihi maliyetleri yerine güncel ekonomik koşullar altında bu varlıkların satılması durumunda elde edilebilecek net nakit değerleri veya kullanılmalari durumunda sağlayacakları net nakit girişlerinin bugünkü değeri üzerinden değerlendiren bir muhasebe yöntemidir. Yani finansal tablolarda yer alan değerlerin özel fiyat değişimlerini dikkate almaktadır. Bu yöntem, enflasyonun etkilerini dikkate alarak, finansal tabloların daha gerçekçi bir görünüm sunmasını ve varlıkların belirli bir zamandaki sabit durumlarını ve faaliyet kapasitelerini sürdürmelerini amaçlamaktadır (Altınışık, 2019: 70).

Cari değer muhasebesi, finansal tablolardaki değerlerin özel fiyat değişimlerini dikkate alarak düzeltme işlemi yaptığı için, her bir varlık ve kaynak kalemine ayrı ayrı özel fiyat endeksleri belirlenmekte ve bu endeksler kullanılarak düzeltmeler yapılmaktadır. Özel fiyat endeksleri, resmî kurumlar, değerlendirme uzmanları ve işletme yönetimi tarafından belirlenmektedir. Ancak bu yöntem bazı dezavantajlar barındırmaktadır. Bunlar arasında, iktisadi kıymetlerin cari değerinin tespitindeki zorluklar ve düzeltme işlemlerinde kullanılacak endekslerin seçimi sırasında subjektif yargılardan kaynaklanan

belirsizliklerin yanı sıra, değerlendirme sürecinde farklı yorumlara neden olan sorunlar bulunmaktadır (Özulucan, 2002: 131).

5.2.3. Karma Yöntem

Bu yöntem, maliyet esasını temel alır. Geleneksel muhasebe anlayışına göre kâr, gerçekleşen gelir ile tarihi maliyet üzerinden değerlendirilmiş olan girdilerin satın alma fiyatları arasındaki farktan ortaya çıkar (Akdoğan, 2004: 33; Özdemir ve Arslan, 2007: 93).

Fiyat istikrarının sağlandığı dönemlerde pratik ve verimli bir yöntem olarak kabul edilen bu yaklaşım, istikrarın olmadığı dönemlerde aynı özellikleri göstermemektedir. Bunun temel nedeni, fiyatların dalgalı olduğu dönemlerde, geleneksel tarihi maliyet yöntemine dayalı olarak üretilen bilgilerin geçerliliğinin azalmasıdır. Bu geçerlilik kaybının ana sebebi ise yöntemin, fiyat istikrarının bulunmadığı ortamlarda yetersiz kalmasıdır (Erdemir, 2005: 58).

6. ENFLASYON MUHASEBESİ UYGULAMA ÖRNEĞİ

ABST Ltd. Şti’nin 31.10.2024 tarihli finansal durum tablosu aşağıdaki gibidir.

ABST Ltd. Şti’nin 31.12.2024 Tarihli Finansal Durum Tablosu (bin TL)			
I.Dönen Varlıklar	607.000	III.Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	340.000
A-Hazır Değerler	182.000	A.Mali Borçlar	100.000
1.Kasa	82.000	1.Banka Kredileri	100.000
2.Bankalar	100.000	B.Ticari Borçlar	190.000
B-Menkul Kıymetler	45.000	1.Satıcılar	190.000
1.Hisse Senetleri	45.000	C.Diğer Borçlar	50.000
C-Ticari Alacaklar	90.000	7.Alınan Sipariş Avansları	50.000
1.Alicılar	90.000	IV.Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	130.000
E-Stoklar	290.000	A.Mali Borçlar	100.000
1.İlk Madde ve Malzeme	70.000	1.Banka Kredileri	100.000
3.Mamuller	100.000	B.Ticari Borçlar	30.000
4.Ticari Mallar	120.000	1.Satıcılar	30.000
II.Duran Varlıklar	993.000	V.Özkaynaklar	1.130.000
B.Mali Duran Varlıklar	750.000	A.Ödenmiş Sermaye	500.000
1.Bağlı Menkul Kıymetler	250.000	1.Sermaye	500.000
3.İştirakler	500.000	B.Sermaye Yedekleri	40.000

C- Maddi Duran Varlıklar	243.000	3.Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Artışları	40.000
4.Tesis Makine ve Cihazlar	233.000	C.Kar Yedekleri	200.000
5. Demirbaşlar	80.000	1.Yasal Yedekler	60.000
6. Birikmiş Amortismanlar (-)	70.000	2.Statü Yedekleri	60.000
		3.Olağanüstü Yedekler	80.000
		D.Geçmiş Yıllar Karları	10.000
		1.Geçmiş Yıllar Karları	10.000
		EDönem Net Karı (Zararı)	380.000
		1.Dönem Net Karı	380.000
AKTİF TOPLAMI	1.600.000	PASİF TOPLAMI	1.600.000

ABST Ltd. Şti'ye ait finansal durum tablosunun enflasyon düzeltmesine dair adımları aşağıdaki gibidir.

1.ve 2. Adım: Parasal olmayan kalemler belirlenir ve bu kalemlere ilişkin enflasyon düzeltmesine tabi tutulacak tutarlar tespit edilir. ABST Ltd. Şti.'nin düzeltmeye esas alınacak tutarları, 31.10.2024 tarihli finansal durum tablosunda belirtilen tutarlardır.

Parasal Olmayan Kalemler	Düzeltmeye Esas Tutarlar² (bin TL)
Hisse Senetleri	45.000
İlk Madde ve Malzeme	70.000
Mamuller	100.000
Ticari Mallar	120.000
Bağlı Menkul Kıymetler	250.000
İştirakler	500.000
Tesis, Makine ve Cihazlar	233.000
Demirbaşlar	80.000
Alınan Sipariş Avansları	50.000
Sermaye	500.000
Yasal Yedekler	60.000
Statü Yedekleri	60.000
Olağanüstü Yedekler	80.000
Birikmiş Amortismanlar	70.000

2 Örnekte reel olmayan finansman maliyeti (ROFM) hesaplanması göz ardı edilmiştir.

3.Adım: Tespit edilmiş parasal olmayan kıymetlerin enflasyon düzeltmesinde, düzeltmeye esas tarihlerinin ve düzeltme/taşıma katsayılarının belirlenmesi. ABST Ltd. Şti'nin düzeltmeye esas tarihi 31.10.2024'tür

Düzeltilme katsayısı, bir malî tablonun ait olduğu ayın fiyat endeksinin, o tablonun düzeltilmesi için temel alınan tarihin fiyat endeksinde bölünmesiyle elde edilen bir orandır ve aşağıda formülize edilmiştir (Karasioğlu ve Erdemir, 2005: 148). Fiyat endeksleri TÜİK tarafından aylık olarak yayınlanan endekslerdir (TÜİK).

$$\text{Düzeltilme Katsayısı} = \frac{\text{Düzeltilme Tarihindeki Endeks}}{\text{Kıymetin Ait Olduğu Aya Ait Endeks}}$$

Parasal Olmayan Kalemler	Düzeltilmeye Esas Tarih	Düzeltilme Tarihindeki Endeks (A)	Kıymetin Ait Olduğu Aya Ait Endeks (B)	Düzeltilme Katsayısı (A/B)
Hisse Senetleri	2018/Ekim	3707,1	443,78	8,35
İlk Madde ve Malzeme	2019/Ocak	3707,1	424,86	8.73
Mamuller	2024/ Haziran	3707,1	3.483,25	1.06
Ticari Mallar	2020/Mart	3707,1	468,69	7,91
Bağlı Menkul Kıymetler	2021/ Haziran	3707,1	693,54	5,35
İştirakler	2023/Eylül	3707,1	2.749,98	1,35
Tesis, Makine ve Cihazlar	2022/ Temmuz	3707,1	1.738,21	2,13
Demirbaşlar	2021/Kasım	3707,1	858,43	4.32
Alınan Sipariş Avansları	2022/Mart	3707,1	1.321,9	2.80
Sermaye	2018/Nisan	3707,1	341,88	10.84
Yasal Yedekler	2020/ Haziran	3707,1	385,37	9.62
Statü Yedekleri	2022/Nisan	3707,1	1.423,27	2.60
Olağanüstü Yedekler	2021/Mayıs	3707,1	666,79	5.56
Birikmiş Amortismanlar	İlgili İktisadi Kıymetin Değerindeki Artış Oranı			

4.Adım: Düzeltilmeye esas tutarların, ilgili düzeltme katsayıları ile çarpılması yoluyla parasal olmayan kıymetlerin düzeltilmiş tutarlarının hesaplanması ve bu hesaplama sonucunda elde edilen düzeltilmiş değerler

ile düzeltme öncesindeki değerler arasındaki enflasyon farklarının muhasebe kayıtlarına yansıtılması

Parasal Olmayan Kalemler	Düzeltilmeye Esas Tutar (bin TL) (A)	Düzeltilme Katsayısı (B)	Düzeltilmiş Tutar (bin TL) (C=AxB)	Düzeltilme Farkı (bin TL) (C-A)
Hisse Senetleri	45.000	8,35	375.750	330.750
İlk Madde ve Malzeme	70.000	8,73	611.100	541.100
Mamuller	100.000	1,06	106.000	6.000
Ticari Mallar	120.000	7,91	949.200	829.200
Bağlı Menkul Kıymetler	250.000	5,35	1.337.500	1.087.500
İştirakler	500.000	1,35	675.000	175.000
Tesis, Makine ve Cihazlar	233.000	2,13	496.290	263.290
Demirbaşlar	80.000	4,32	345.600	265.600
Alınan Sipariş Avansları	50.000	2,80	140.000	90.000
Sermaye	500.000	10,84	5.420.000	4.920.000
Yasal Yedekler	60.000	9,62	577.200	517.200
Statü Yedekleri	60.000	2,60	156.000	96.000
Olağanüstü Yedekler	80.000	5,56	444.800	364.800
Birikmiş Amortismanlar	70.000	İlgili İktisadi Kıymetin Değerindeki Artış Oranı ³	192.900	122.900

Bilançonun aktif ve pasif kalemlerine ilişkin yevmiye kayıtları aşağıdaki gibidir

- 3 Makinanın birikmiş amortismanı 50.000TL; demirbaşın birikmiş amortismanı 20.000TL'dir. Birikmiş amortisman aşağıdaki gibi enflasyona tabi tutulmuştur.

*Makinanın enflasyon düzeltmesi:

Makinanın değerinde düzeltme sonrasında ortaya çıkan artış oranı = $(496.290 - 233.000) / 233.000 = \%113$

Söz konusu artış oranı 31/10/2024 tarihli bilançoda görünen (makineye ilişkin) birikmiş amortisman tutarına uygulanır ve düzeltilmiş birikmiş amortisman tutarı bulunur.

Düzeltilmiş Birikmiş Amortisman Tutarı = $20.000 \times 2.13 = 42.600$ TL.

Enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan fark tutar = $496.290 - 42.600 = 453.690$ TL

* Demirbaşın enflasyon düzeltmesi:

Demirbaşın değerinde düzeltme sonrasında ortaya çıkan artış oranı = $(345.000 - 80.000) / 80.000 = \%331$

Söz konusu artış oranı 31/10/2024 tarihli bilançoda görünen (demirbaş ilişkili) birikmiş amortisman tutarına uygulanır ve düzeltilmiş birikmiş amortisman tutarı bulunur.

Düzeltilmiş Birikmiş Amortisman Tutarı = $50.000,00 \times 4,32 = 216.000$ TL.

Enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan fark tutar = $345.000 - 216.000 = 129.000$ TL

* Toplam Birikmiş Amortisman = $42.600 + 216.000 = 258.600$ TL.

Toplam Enflasyon Düzeltilmesinden Kaynaklanan Fark Tutar = $453.690 - 129.000 = 324.690$ TL.

110 Hisse Senetleri Hs.		330.750	
150 İlk Madde ve Malzeme Hs.		541.100	
152 Mamuller Hs.		6.000	
153 Ticari Mallar Hs.		829.200	
240 Bağlı Menkul Kıymetler Hs.		1.087.500	
242 İştirakler Hs.		175.000	
253 Tesis Makine ve Cihazlar Hs.		263.290	
255 Demirbaşlar Hs.		265.600	
	698 Enflasyon Düzeltme Hs.		3.498.440
698 Enflasyon Düzeltme Hs.		6.110.800	
	257 Birikmiş Amortisman Hs.		122.900
	340 Alınan Sipariş Avansları Hs.		90.000
	502 Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları Hs.		4.920.000
	540 Yasal Yedekler Hs.		517.200
	541 Statü Yedekleri Hs.		96.000
	542 Olağanüstü Yedekler Hs.		364.800

555 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin 16. maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre, bilançoda yer alan ve geçmiş yıllar kârları veya zararları hesabıyla ilişkilendirilecek hesaplara aktarılması gereken tutarlar, enflasyon düzeltme hesabına intikal ettirilerek yevmiye defterine kaydedilmektedir (VUK 555). İlgili yevmiye kaydı aşağıdaki gibidir.

522 Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Artışları Hs.		40.000	
570 Geçmiş Yıllar Karları Hs.		10.000	
590 Dönem Net Karı Hs.		380.000	
	698 Enflasyon Düzeltme Hs.		430.000

Yevmiye Kayıtları sonucu 698 Enflasyon Düzeltme Hs.'nın görünümü aşağıdaki gibi olmaktadır.

B 698 Enflasyon Düzeltme Hs. A	
122.900	330.750
90.000	541.100
4.920.000	6.000
517.200	829.200
96.000	1.087.500
364.800	175.000
	263.290
	265.600
	40.000
	10.000
	380.000
6.110.900	3.928.440

Hesabın borç kalanı 2.383.250 TL'dir ve bu tutar 580 Geçmiş Yıllar Zararları Hs.'na aktarılır.

580 Geçmiş Yıl Zararları		2.182.460	
	698 Enflasyon Düzeltme Hs.		2.182.460

5.Adım: Parasal olmayan kıymetlerin düzeltilmiş değerleriyle, parasal kıymetlerin ise düzeltmeye tabi tutulmaksızın mali tabloda gösterilmesi

ABST Ltd. Şti'nin 31.10.2024 Tarihli Enflasyona Göre Düzeltilmiş Finansal Durum Tablosu (bin TL)			
I.Dönen Varlıklar	2.314.050	III.Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	430.000
A-Hazır Değerler	182.000	A.Mali Borçlar	100.000
1.Kasa	82.000	1.Banka Kredileri	100.000
2.Bankalar	100.000	B.Ticari Borçlar	190.000
B-Menkul Kıymetler	375.750	1.Satıcılar	190.000
1.Hisse Senetleri	375.750	C.Diğer Borçlar	140.000
C-Ticari Alacaklar	90.000	7.Alınan Sipariş Avansları	140.000
1.Alıcılar	90.000	IV.Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	130.000

E-Stoklar	1.666.300	A.Mali Borçlar	100.000
1.İlk Madde ve Malzeme	611.100	1.Banka Kredileri	100.000
3.Mamuller	106.000	B.Ticari Borçlar	30.000
4.Ticari Mallar	949.200	1.Satıcılar	30.000
II.Duran Varlıklar	2.661.490	V.Özkaynaklar	4.415.640
B.Mali Duran Varlıklar	2.012.500	A.Ödenmiş Sermaye	5.420.000
1.Bağlı Menkul Kıymetler	1.337.500	1.Sermaye	500.000
		3.Sermaye Düzeltmesi Olumlu farkları	4.920.000
3.İştirakler	675.000	C.Kar Yedekleri	1.178.000
C- Maddi Duran Varlıklar	648.990	1.Yasal Yedekler	577.200
4.Tesis Makine ve Cihazlar	496.290	2.Statü Yedekleri	156.000
5. Demirbaşlar	345.600	3.Olağanüstü Yedekler	444.800
6. Birikmiş Amortismanlar (-)	(192.900)	E.Geçmiş Yıllar Zararları	(2.182.460)
		1.Geçmiş Yıllar Zararları	(2.182.460)
AKTİF TOPLAMI	4.975.540	PASİF TOPLAMI	4.975.540

Yeniden hazırlanan finansal durum tablosunda da görüldüğü gibi enflasyon düzeltmesinden önce 380.000.000TL olarak gerçekleşen dönem net karı enflasyon düzeltmesinden sonra yerini 2.182.460.000 TL olarak zarara bırakmıştır. Bu durum enflasyon düzeltmesi öncesi elde edilen karın fiktif kar olduğunu göstermektedir. Enflasyon düzeltmesi sonucunda işletmenin varlık ve borçlarının güncel değerleri maliyet ve giderlerin gerçekte olması gereken seviyelere çıkmasına sebep olmaktadır. Enflasyon düzeltmesi sonrasında kârın zarara dönüşmesi ile işletmenin geçmişte fiktif kârlar üzerinden değerlendirildiğini ve enflasyonun gerçek ekonomik etkilerinin finansal durum tablosuna daha önce yansıtılmadığını göstermektedir. Bu durum, işletme performansını yeniden değerlendirirken dikkate alınmalı ve yönetim stratejileri enflasyon etkilerini minimize edecek şekilde gözden geçirilmelidir.

SONUÇ

Türkiye’de enflasyon muhasebesi, ekonomik dalgalanmaların doğrudan etkilediği mali raporlama süreçlerinde önemli bir araç olarak uzun yıllardır tartışılan bir konudur. 2004 yılında son kez uygulandıktan sonra uzun süre gündemden uzak kalan bu sistem, artan enflasyon oranlarının ekonomik ve finansal yapılar üzerindeki etkilerinin ağırlaşmasıyla yeniden gündeme gelmiştir. 2024 yılı itibarıyla uygulamaya alınan enflasyon muhasebesi, işletmelerin finansal tablolarının daha şeffaf, karşılaştırılabilir ve gerçeğe uygun hale getirilmesini amaçlamaktadır.

Artan enflasyonun mali tablolar üzerindeki aşındırıcı etkilerini ortadan kaldırmayı hedefleyen enflasyon muhasebesi, işletmelerin varlıklarını ve kaynaklarını piyasa koşullarına uygun bir şekilde yeniden değerlendirerek daha gerçekçi sonuçlar elde edilmesini sağlamaktadır. Özellikle fiktif karların önlenmesi, işletmelerin vergi yükünün azaltılması ve yatırım kararlarının daha sağlıklı verilmesi açısından bu uygulamanın önemi bir kez daha anlaşılmıştır.

Enflasyon düzeltme işlemleri sonucunda mali analizler daha sağlıklı bir zeminde gerçekleştirilebilecek, işletme yöneticileri stratejik kararlarını daha gerçekçi ve güvenilir bilgiler ışığında alabileceklerdir. Aynı zamanda, muhasebe verilerinden faydalanan paydaşlara, işletmelerin finansal durumları ve performansları hakkında doğru ve şeffaf bilgiler sunulabilecektir. Bu, yalnızca işletmelerin iç yönetim süreçlerini güçlendirmekle kalmayacak, aynı zamanda dış paydaşların işletmelere olan güvenini de artıracaktır.

Sermaye piyasalarında işlem gören finansal araçlara olan güvenin artmasıyla, yatırımcıların karar alma süreçleri iyileşecek ve piyasa istikrarı desteklenecektir. Ayrıca, kamu kurumları da enflasyon muhasebesiyle düzeltilmiş mali tablolar sayesinde daha doğru ekonomik planlar hazırlayabilecektir. Bu durum, ekonomik politikaların gerçek verilere dayalı olarak geliştirilmesine olanak tanıyarak makroekonomik istikrarın sağlanmasına katkıda bulunacaktır. Ancak bu süreçte özellikle düzeltme katsayılarının hesaplanmasında kullanılan endekslerin şeffaflığı ve güvenilirliği, uygulamanın başarısını doğrudan etkileyecektir.

Bu çalışma, enflasyon muhasebesinin teorik çerçevesini ve uygulama boyutlarını kapsamlı bir şekilde ele almıştır. Enflasyonun finansal durum tablosu üzerindeki etkileri değerlendirilmiş; özellikle varlıkların değerinin enflasyon nedeniyle aşınması, fiktif kârların oluşması ve buna bağlı olarak işletmelerin yüksek vergi yükleriyle karşı karşıya kalması gibi sorunlara çözüm sunan enflasyon düzeltme yöntemleri detaylı bir şekilde incelenmiştir. Örnek bir uygulama üzerinden düzeltme katsayılarının hesaplanması, bu katsayıların mali tablolara nasıl yansıtıldığı ve muhasebe kayıtlarının nasıl yapılacağı adım adım açıklanmıştır.

Sonuç olarak, Türkiye’de enflasyon muhasebesinin yeniden uygulamaya alınması, sadece mali raporlama süreçlerini iyileştirmekle kalmayacak, aynı zamanda ekonomik istikrarın sağlanmasına da katkıda bulunacaktır. Bu dönüşümün başarılı bir şekilde gerçekleşebilmesi için düzenleyici otoritelerin, akademik çevrelerin ve iş dünyasının iş birliği içinde çalışması, sürecin başarısını ve sürdürülebilirliğini artıracaktır. Çalışmanın sunduğu teorik ve pratik katkılar, bu alandaki ilerlemelere ışık tutmayı hedeflemektedir.

Kaynakça

- Acer, H., Kazak, G., ve Erdemir, N. K. (2024). Enflasyon Muhasebesi Kavramı ve Temalar Üzerine Vosviewer İle Bibliyometrik Analiz. *Financial Analysis/Mali Çözüm Dergisi*, (183).
- Açık, S. (2006). Enflasyonun Finansal Tablolar Üzerindeki Etkilerini Giderici Bir Tedbir Olarak Enflasyon Muhasebesi ve Türkiye’deki Yasal Düzenlemeler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(2), 345-360.
- Akçay, S. (2024). Türkiye’de Yeniden Yüksek Enflasyon Nedeniyle Enflasyon Muhasebesi Süreci ve Bir Uygulama. *Malatya Turgut Özal Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 104-123.
- Akgemci, A., Kısakürek, M., Kulaklı, A. P., ve Özçil, A. (2024). Enflasyon Düzeltilmelerinin Firma Performansı Üzerindeki Etkisi: İmalat Sektöründe Topsis Yöntemiyle Bir Uygulama. *Denetim ve Güvence Hizmetleri Dergisi*, 4(2), 162-187.
- Aktaş, R. Enflasyon Muhasebesi Uygulamasının KOBİ’ler ile SPK’ya Tabi İşletmelerin Finansal Tabloları Üzerindeki Etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (23).
- Akyol, M. (2023). Enflasyon ve Enflasyon Muhasebesi Çerçevesinde Bilançolara Etkiye Dair Genel Bakış. *Mali Çözüm Dergisi*, 32, 279-290.
- Altınışık, İ. (2019). Enflasyonun İşletmeler Üzerindeki Etkisi ve Bu Etkileri Gidermeye Yönelik Yöntemler. Ankara: İksad Publications.
- Arda, A. (2023). Enflasyon Muhasebesi. *Parion Akademik Bakış Dergisi*, 2(1), 23-32.
- Aydoğan, E. (2004). 1980’den Günümüze Türkiye’de Enflasyon Serüveni. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 11(1), 91-110.
- Bozdoğan, T., ve Çetin, Ö. O. Enflasyon Muhasebesine Geri Dönüş: Enflasyon Muhasebesi Konulu Makalelerin Bibliyometrik Analizi. *Dumlupınar Üniversitesi İİBF Dergisi*, (12), 78-89.
- Bozdoğan, T., ve Çetin, Ö. O. (2023). Enflasyon Muhasebesine Geri Dönüş: Enflasyon Muhasebesi Konulu Makalelerin Bibliyometrik Analizi. *Dumlupınar Üniversitesi İİBF Dergisi*, (12), 78-89.
- Demir, Ö. (2018). 5024 Sayılı Kanun’un Uygulanmasında Enflasyon Endeksi ve Uygulama Sorunlarına Bakış. *Social Sciences*, 13(2), 42-53.
- Doğan, Ö. Enflasyon Muhasebesi ile İlgili Yasal Düzenlemelerin Finansal Raporlama Çerçeveleri Kapsamında Karşılaştırmalı Değerlendirilmesi. *Malatya Turgut Özal Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 190-209.
- Gökçen, G. (2004). Enflasyonun Mali Tablolar Analizine Etkileri. *Mali Çözüm Dergisi*, 69, 14-25.

- Gökten, S., Gökten, P. O., ve Mollaoğulları, B. F. (2023). Stoklar ve Enflasyon Muhasebesi Uygulaması: Bıst30 İmalat İşletmeleri Üzerine Bir Değerlendirme. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 15(1), 718-731.
- Gül, M. (2024). Enflasyon Düzeltme İşlemlerinin Stoklar Üzerindeki Etkisi. *Business & Management Studies: An International Journal*, 12(3), 600.
- Karapınar, A. Ve Eflatun A.İ. (2022). TMS-BOBİ FRS İlkelerine Göre Enflasyon Muhasebesi Gerçek Uygulama Örnekleri. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karasioğlu, F., ve Erdemir, A. G. N. K. (2005). Enflasyon Muhasebesi Uygulamalarında Temel İşlemler Üzerine Bir Çalışma. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2005(2), 145-167.
- Özdemir, F. S., ve Arslan, S. (2007). Enflasyon Muhasebesinde Kullanılan Yöntemlerin Karşılaştırılmalı Analizi. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitimi Fakültesi Dergisi*, (2), 87-104.
- Özkan, T. (2005). Enflasyon Muhasebesi Uygulamasının Firmaların Finansal Yapıları Üzerine Etkileri. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, (15), 49-72
- Özulucan, A. (2002). Enflasyonun Muhasebe Verileri Üzerindeki Etkisinin Giderilmesinde Kullanılan Otofinsman Yöntemleri ve Enflasyon Muhasebesi Üzerine Bir Araştırma. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 57(04).
- Saçlı, H., Hazar, A., ve Babuşcu, Ş. (2024). Enflasyonun Gizlediği Riskler: Bankaların Finansal Yapısında Gerçek Durum. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 16(3), 2009-2027.
- Yenisu, E. (2022). Enflasyonun Finansal Tablolara Etkisi ve Enflasyon Muhasebesi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(27), 717-741.
- Saraç, E. (2024). TMS 29 Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama Standardının Uygulanması ve Sağlık İşletmesi Üzerine Analizi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 16(3), 1920-1934.
- Yıldız, F. (2018). Türkiye’de Muhasebe Bilgi Sisteminden Sağlanan Bilginin Yeterliliği Ve Enflasyon Muhasebesi Uygulanması Gereği, *Accounting and Financial History Research Journal*, (14), 202-217.
- Yükçü, S., ve Özkan, S. (2003). SPK Mevzuatına Göre Enflasyon Muhasebesi. Ankara.

